Gemeente Assen

Visienota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten

Van lukraak zwerven naar bewust ontmoeten in ontspannen stedelijkheid

OBB

INHOUD EN NAVIGATIE

Leeswijzer en navigatie

Dit rapport is opgemaakt voor het digitaal lezen en navigeren. Dit kan het beste door de pdf in de internetbrowser te openen (ga op het bestand staan en druk op de rechtermuisknop, kies openen met … en dan kun je een browser selecteren). De afbeeldingen hieronder zijn aan te klikken. Klik op het hoofdstuk naar keuze. Vanuit die pagina is er door te klikken naar onderwerp, kaart of staalkaart naar keuze. Het is aan te raden om de eerste keer voor het bekijken van de kaarten de toelichting op deze kaarten te lezen.

Op elke pagina kun je rechtsboven in de blauwe balk weer naar deze inhoudspagina ( )of een ander hoofdstuk navigeren. Vandaaruit kost het 1 klik om bij een volgend onderwerp, volgende kaart of staalkaart te komen.

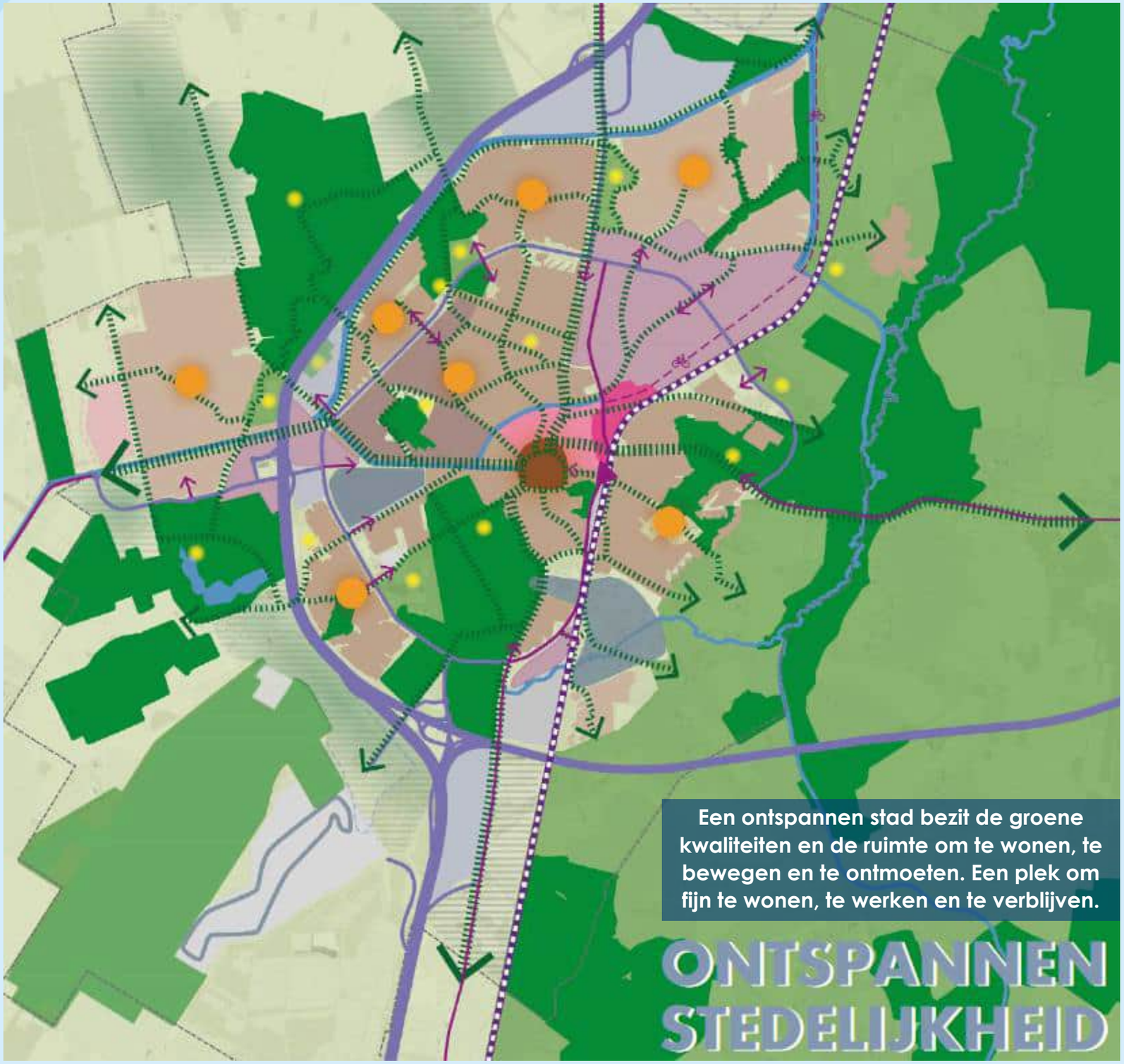

VISIE EN STRATEGIE BOSS

OMGEVINGSVISIE
INLEIDING
STRATEGIE BOSS
KWANTITEIT VASTLEGGEN
INRICHTINGSKWALITEIT BORGEN
PROGRAMMA HOOFDSTRUCTUUR
MAATWERK PER BUURT MET BEWONERS
ORGANISATIE EN BUDGETTEN AFSTEMMEN

Een ontspannen stad bezit de groene kwaliteiten en de ruimte om te wonen, te bewegen en te ontmoeten. Een plek om fijn te wonen, te werken en te verblijven.

Thema de verbonden stad

In een verbonden stad doet iedereen mee. Of het nu gaat om eenzame ouderen of kwetsbare jongeren, iedereen krijgt de aandacht die hij of zij verdient. Dit kan bijvoorbeeld gaan over het tegengaan van eenzaamheid, een nu nog vaak onzichtbaar probleem in de Nederlandse samenleving. Of over het zorgen voor toegankelijke routes voor mindervaliden en ouderen.

Een verbonden stad heeft sterke wijken. De woonwijken in Assen zijn veilig, compact en overzichtelijk. Met woningen voor jong en oud, gezinnen, stellen en alleenwonenden. Er zijn voldoende openbare speel- en ontmoetingsplekken die de inwoners uitnodigen om samen te komen en zich betrokken te voelen bij de directe omgeving.

Voor de dagelijkse boodschappen, sport, school, de huisarts en andere basisvoorzieningen kunnen Assenaren in of bij de eigen wijk terecht. Mensen in een verbonden stad gaan graag naar buiten. Om te bewegen, te spelen, te sporten maar ook om andere mensen te ontmoeten. Dat gaat beter op de fiets of wandelend dan met de auto.

In een verbonden stad zijn zo min mogelijk sociale en fysieke barrières. Assen is en blijft een overzichtelijke stad. Woonwijken, het buitengebied en de binnenstad zijn goed verbonden. Met comfortabele, veilige en liefst groene aantrekkelijke wandel- en fietsroutes.

De verbondenheid van Assen blijft niet beperkt tot binnen de gemeentegrenzen. Als hoofdstad van Drenthe en als stedelijke kern in de regio Groningen-Assen zijn we fysiek, sociaal en bestuurlijk verweven met onze nabije en wijdere omgeving in Noord-Nederland en daarbuiten.

Omgevingsvisie Assen

INLEIDING

Aanleiding en doel

Aanleiding voor deze visie is het Europees Interreg-project I2I. Met deze visie kan meer gericht gewerkt worden aan een inrichting voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS) die bijdraagt aan leefbaarheid en gezondheid. Het is een aanzet om vanuit deze invalshoek te werken aan sociale inclusie, positieve gezondheid en het tegengaan van eenzaamheid.

Zelfstandigheid en zelfredzaamheid

Bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (vanaf nu BOSS genoemd) gebeurt overal in de fysieke leefomgeving. Jong en oud doet het! Hoe beter de ruimtelijke kwaliteiten hiervoor zijn, hoe beter het gebruik is. En dit actieve gebruik helpt om bij het opgroeien zelfredzaam te worden en bij het ouder worden zelfredzaam te blijven. Het houdt ons gezond en fit, geeft zelfvertrouwen en een beter humeur. Het heeft invloed op ons beroepsleven en draagt daardoor ook actief bij aan een gezonde economie. Bewegen op het bedrijventerrein door wandelingetjes tijdens de lunch, in het park tijdens het uitlaten van je hond of in het weekend in de prachtige natuur in en om de stad. Ontmoeten in de winkel, op de speelplek, bij de school of onderweg (samen op pad). Spelen op de speelplek, in de buurt (groen en stoepen) en in de stadsbossen. Sporten op de veldjes in de buurt, op de sportvelden of via voet- en fietspaden.

Afkadering van de visie

Deze visie geeft inzicht in de hoeveelheid en de inrichtingskwaliteit van de speel- en sportplekken in de openbare ruimte. Daarbij wordt meteen een basis gelegd voor een meer integrale aanpak van de speelruimte. Naast plekken gaat het ook over routes en over hoe gesprekken op buurtniveau kunnen leiden tot een maatregelpakket dat, naast spelen en sporten, ook bewegen en ontmoeten in bredere zin stimuleert. Want juist het samen doen en ontmoeten maken een ruimte een goed gebruikte ruimte! En dat is de bedoeling. De ruimte in de stad is soms schaars. De speel- en sportruimte kan gemakkelijk multifunctioneel worden ingericht en zo ook invulling geven aan groendoelen als klimaatadaptatie en biodiversiteit. Het bewegen, ontmoeten, spelen en sporten is te zien als een gebruikslaag die over alle ruimten heen doorloopt. De inrichting van deze gebruiksvriendelijke toplaag moet een automatisme worden bij nieuwbouw en grote projecten voor ondergrondse infra, grijs en groen. Op dat punt kost het relatief weinig om een gekleurde knikkertegel te leggen in plaats van een standaard grijze tegel.

Inhoud van de visie

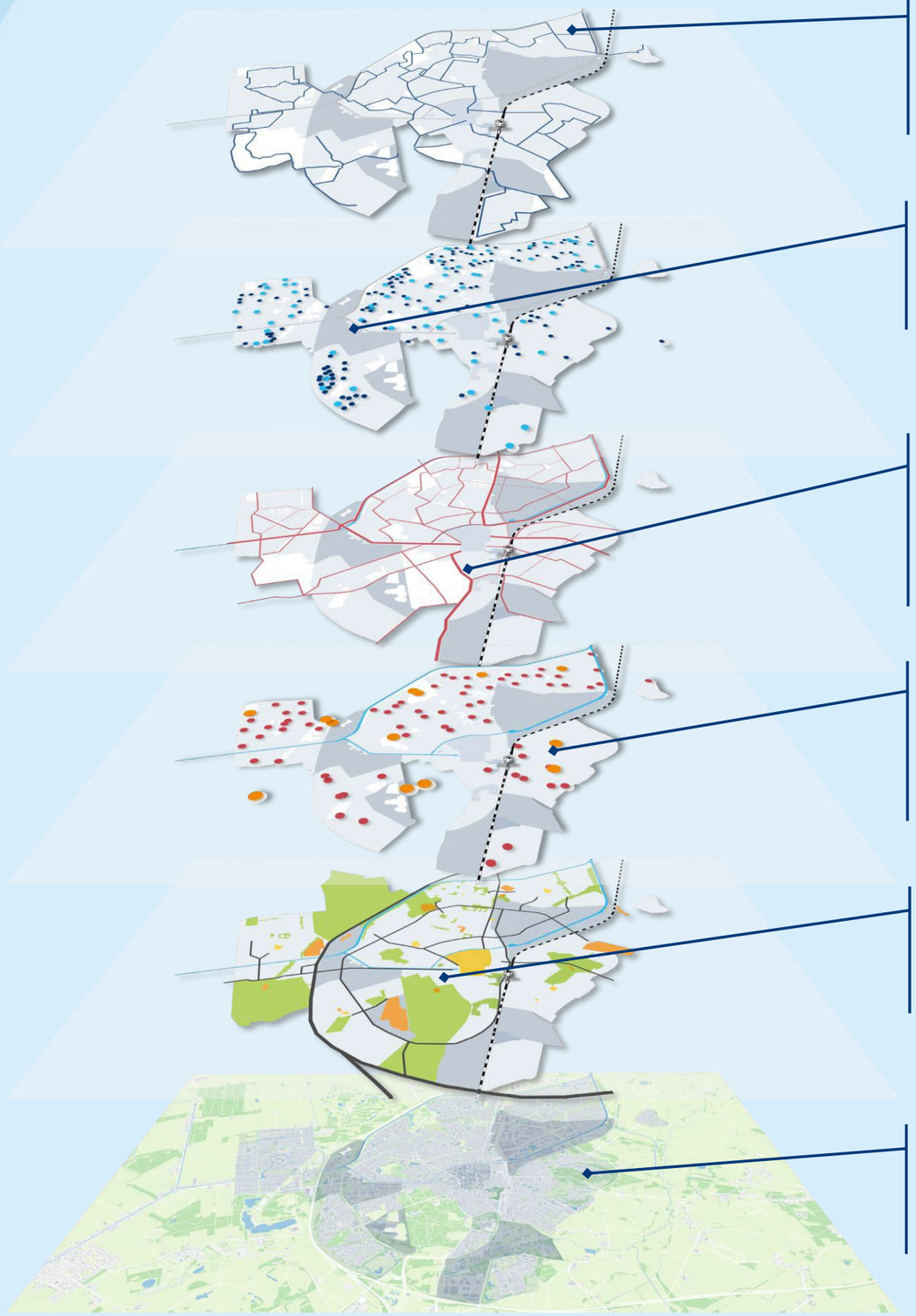
Voor Assen zijn kaarten op stadsniveau en wijkniveau gemaakt. Hierop worden de ontwikkelingsrichting voor de speel- en sportplekken en een toelichting weergegeven. Daarbij horen staalkaarten voor de inrichting. Op deze manier worden kwantiteit en kwaliteit in samenhang geborgd en wordt inspiratie gegeven voor de inrichting. Gezamenlijk moeten ze ook zorgen voor goed gebruikte ruimten, die in stand gehouden en vervangen kunnen worden. De kaarten en toelichting zijn dan ook te zien als een eerste aanzet tot een programma BOSS als uitwerking van de omgevingsvisie. Het is een instrument om in gesprek te gaan met collega's en vooral ook de bewoners en gebruikers.

Samen maken we de buurt

De insteek is om bij realisatie per buurt een nadere uitwerking van deze visie te maken, samen met de buurt van jong tot oud. Zo ontstaat maatwerk dat past bij het karakter van de buurt. Hier is vrijheid voor stakeholders (ook scholen, verenigingen en ondernemers) om binnen de aangegeven structuur 'nog iets te schuiven'. Maatregelen als openstellen schoolpleinen of sportparken, oversteekplekken, veilige beweegvriendelijke routes, hondenspeelplekken, georganiseerde activiteiten, onderhoud en inrichting van de plekken en ontmoetingsvoorzieningen worden opgenomen op een buurtactiekaart.

LAGEN VOOR BEWEGEN, ONTMOETEN, SPELEN EN SPORTEN

6. OPSTAPROUTES

Speel- en beweegroutes verbinden de plekken op buurtniveau en zijn de opstap naar de verbindende routes.

5. VARIABELE PLEKKEN

In aanvulling op de blijvende plekken is er een deel variabele plekken die maatwerk per buurt mogelijk maken.

4. VERBINDENDE ROUTES

Een beweegstructuur die de blijvende plekken met elkaar verbindt en die uitnodigt en uitdaagt op pad te gaan de stad in.

3. BLIJVENDE PLEKKEN

Grotere plekken voor stad en wijk geven structuur. Hier is altijd iets te zien of te doen. Samen staat hier voorop.

2. ZONES VOOR BUITEN ZIJN

Parken, winkelcentra en sportparken zijn van nature aantrekkelijke zones voor bewegen en ontmoeten.

1. HELE STAD IS BOSS-RUIMTE

De hele stad is ruimte voor BOSS. Vanuit de voordeur, onderweg tot waar je heengaat buiten.

In Assen zijn veel mogelijkheden om buiten bezig te zijn, maar mensen hebben weinig ontmoetingskansen. Er zijn grote groene ruimten, veel op elkaar lijkende speelplekken en een uitgebreid netwerk aan fiets- en wandelpaden door de stad. Wijken zijn ‘naar binnen zijn gericht’ en worden omringd door brede groenstroken en drukke wegen: onaantrekkelijk om te zijn of over te steken. Je raakt aan het zwerven op zoek naar die ene plek waar ontmoeting en samen iets doen mogelijk is of gebeurt.

In deze visie BOSS verhogen we ontmoetingskansen door een hoofd- en nevenstructuur te definiëren. Een hoofdstructuur met aantrekkelijke plekken met altijd iets te doen. Hier vinden en ontmoeten bewoners elkaar. Deze structuur zorgt voor een eerlijke verdeling en inclusieve plekken in iedere buurt.

Een nevenstructuur is de opstap naar de hoofdstructuur en geeft flexibiliteit en maatwerk op buurtniveau. Deze is geschikt om samen met bewoners vorm te geven voor veel meer dan spelen alleen.

Assen legt met deze visie de basis om het speelruimteplan te gaan zien als een programma BOSS. Een plan voor het gebruik van de fysieke leefruimte, dat invulling geeft aan de omgevingsvisie. Te nemen stappen hiervoor zijn:

1. Kwantiteit vastleggen in een hoofd- en nevenstructuur voor plekken en routes;
2. Inrichtingskwaliteit borgen door te ontwerpen en inspireren met ruimtelijke kwaliteiten die BOSS in de fysieke leefruimten stimuleren in samenhang met overige doelstellingen;
3. Sport en ontmoeten voor jongeren en ouder;
4. Programma hoofdstructuur op buurtniveau in planvorming en realisatie leert alle betrokkenen in- en extern breder kijken en prioriteren;
5. Maatwerk per buurt door bewoners te laten meedenken over de invulling van de hoofdstructuur en hen meer in de lead te zetten voor de nevenstructuur;
6. Herverdeling budgetten op voorliggende BOSS-punten, inclusief passend onderhoud en beheer.

KWANTITEIT VASTLEGGEN

Buurtplek

Steunplek

Straatplek

Plekken en spreiding hoofdstructuur (basisvoorzieningenniveau)

Om ervoor te zorgen dat er altijd een goede aantrekkelijke plek in de buurt is, zijn stads- en buurtplekken aangewezen. Dit worden naar de toekomst toe de best ingerichte plekken. Hier kun je bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Daarnaast is er ook ruimte voor (groot)ouders om er te ontmoeten en/of mee te doen. Ongeacht de bevolkingsontwikkeling of ruimtelijke situatie blijven deze plekken bestaan, zodat ook als er minder kinderen wonen er toch een centrale buurtontmoetingsplek is om samen te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. De gemeente zal deze plekken onderhouden en vervangen in samenspraak met de gebruikers en andere betrokkenen.

Naast deze buurtplekken worden er steunplekken aangewezen in de wijken. Deze steunplekken zijn nodig als de buurtplek te klein is, te ver weg of decentraal ligt of als er door hoge gebruiksdruk verdringing plaatsvindt. De buurtplek kan daarmee niet volledig bieden wat nodig is voor de doelgroepen. Te denken valt aan een extra speelplek voor kinderen in de nieuwbouw of een extra trapveld bij grote aantallen jeugd en jongeren in een wijk. De gemeente zal deze plekken onderhouden en vervangen in samenspraak met de gebruikers en andere betrokkenen. Bij het aanwijzen van de buurt- en steunplekken zijn de uitkomsten van de bewonersenquête over de plekken, zie wijkkaarten bewonersbevraging, sterk meegewogen.

Plekken en spreiding nevenstructuur

Een deel van de huidige plekken is op de wijkkaarten aangegeven als straatplek. Deze plekken zijn niet meteen nodig als basisvoorzieningen, maar zijn oorspronkelijk voor specifieke doelgroepen bedacht. In de loop van de tijd is het niet nodig al deze plekken als speelplekken in stand te houden. Zeker niet als er goede stads- en buurtplekken zijn. Daarom kan op het moment dat de toestellen ‘op zijn’ gekeken worden of en hoe deze plekken kunnen bijdragen aan BOSS op straatniveau.

Er staan hier nu vaak toestellen, maar wellicht is een picknickbank en een appelboom meer gewenst. Of een speciaal klanktoestel voor het kind op de hoek dat een visuele of mentale beperking heeft. Zo worden de straatplekken maatwerk voor de straat en eigen sociale kring. De gemeente zal de speelplekken omvormen naar straatplekken en de toestellen niet meer automatisch vervangen. Op het moment dat een toestel komt te vervallen zijn er diverse keuzes te maken. Lees meer hierover meer bij maatwerk per buurt.

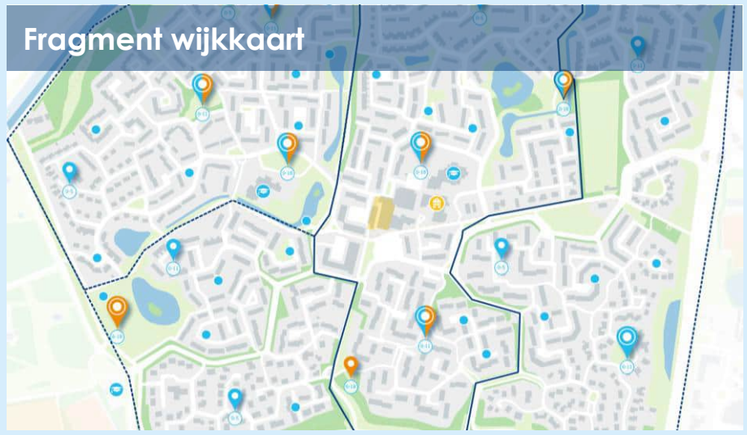
Straatplekken kunnen ook op plekken komen waar nu niets (aangegeven) is. Plekken zonder speeltoestellen, maar met een functie voor BOSS net als speel- en beweegroutes.

Werken met een hoofd- en nevenstructuur

De combinatie van hoofd- en nevenstructuur zorgt voor een ijzersterk netwerk van voorzieningen in de fysieke leefomgeving. Iedere plek of route behoort tot een van beide structuren en heeft een specifieke functie hierin. Als een goed trapveld ontbreekt zal de jeugd gaan voetballen op andere, misschien minder geschikte plekken. Afhankelijk van de ruimtelijke opbouw en de bevolkingsopbouw is een samenhangend netwerk aan ruimtes, plekken en routes gedefinieerd. Dit borgt samenhang en eerlijke verdeling van voorzieningen. Zie ook de achterliggende normen en wijkkaarten. De aard van de inrichting en het investeringsniveau is hieraan gekoppeld.

Nieuwbouw en ontwikkelingen

Bij elke ontwikkeling kijken we hoe deze in de hoofd- en of nevenstructuur valt en hier zo goed mogelijk op aansluit. Binnen het ontwikkelingsplan wordt ook een hoofd- en nevenstructuur gedefinieerd conform de uitgangspunten in deze visie. Dit om te voorkomen dat er of te veel of te weinig aanbod wordt ontworpen. Een nieuwe ontwikkeling is een kans om het beter te maken, in eigen gebied maar ook voor omliggende gebieden. Bij een ontwikkeling dient dan ook gekeken te worden naar ‘knelpunten’ in omliggende buurten en een mogelijke oplossing hiervoor binnen het ontwikkelingsplan.

Fragment wijkkaart

Het definiëren van inrichtingsprincipes en geven van inspiratie

Een plek moet qua inrichting aansluiten op de mogelijkheden die de plek ‘van nature’ biedt, daarnaast natuurlijk op de doelgroepen en de rol en functie in de buurt. Een verandering op de ene plek kan een vermindering van gebruik veroorzaken op de andere plek. En bij een tekort aan ruimte is het bovendien slim om meerdere plekken in samenhang met elkaar toch alle speel- en sportopties mee te geven.

Het streven is daarbij kwalitatief hoogwaardige plekken, ruimtes en routes te ontwerpen met ruimtelijke elementen die BOSS stimuleren. De gebruikskwaliteit wordt extra geborgd door te ontwerpen met gebruikers en inwoners. De kinderen krijgen daarbij nadrukkelijk een stem. Zo wordt de gebruiksruimte in Assen van en voor iedereen. En goed gebruik zorgt voor veel toezicht en een veilig gevoel. Om ervoor te zorgen dat er geen onherkenbare risico’s in voorzieningen voorkomen die kunnen leiden tot ernstig of blijvend letsel is er het Attractiebesluit. Dit is een veiligheidswet die voor zowel gemeente als bewoners geldt bij het vormgeven van de BOSS-ruimte. Staalkaarten helpen bij het verwachtingsmanagement en geven inspiratie en handvatten voor de inrichting.

Inrichting hoofdstructuur (stads-, buurt- en steunplek)

Een stadsplek moet een aantrekkelijke inrichting hebben voor de doelgroep van 0-99 jaar. Op deze plekken is veel te doen met veel ruimte om samen te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Door activiteiten als groepslessen, toernooien, fysiotherapie, gymles en evenementen hier te centreren weet iemand altijd waar medespelers of -sporters te vinden zijn. Fijn om te weten als je alleen bent en iets samen wilt doen. Ook fijn als het sporten niet lukt, maar je het wel leuk vindt om ernaar te kijken en op die manier het mee te beleven. Een ander belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van een stadsplek is dat deze plekken altijd inclusief zijn. Hiermee wordt bedoeld dat mensen met welke beperking dan ook, mogelijkheden hebben om op deze plekken mee te doen. Op deze plekken passen grotere duurzame investeringen.

Op buurtplekken zorgen we voor voldoende aanbod voor een of meer buurten en houden we ook rekening met inclusie en ontmoeting. De nadruk ligt op deze plekken op sport en bewegen in ‘BOSS-landschap’ (zie plaatje rechtsonder) in plaats van op een speel- en sportplek. Daarbij moet voldoende uitdaging voor de oudere kinderen en medegebruik door volwassenen altijd meegenomen worden. Ook op deze plekken kan duurzaam worden geïnvesteerd. De stads- en buurtplekken worden verbonden door de beweegroutestructuur, waarvoor een aanzet is gedaan in deze visie.

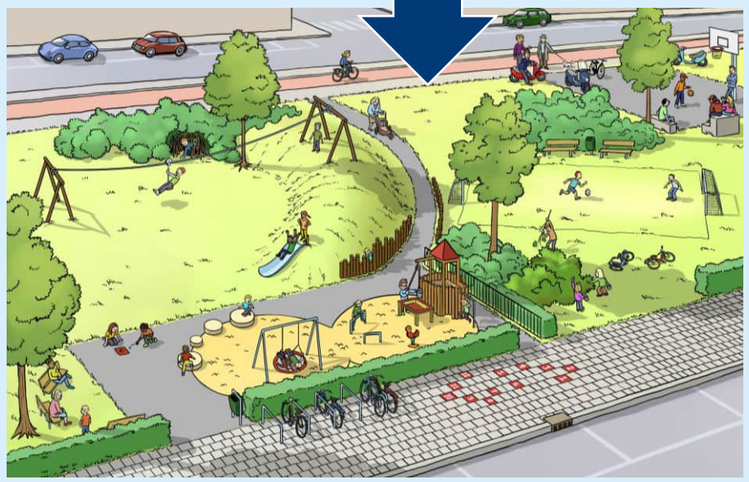
Steunplekken voorzien in een specifieke behoefte van een doelgroep en worden niet ‘een beetje voor iedereen’ ingericht. Denk aan een extra trapveld voor de jeugd of een beweegtuin met beweegprogramma voor de senioren. De ontmoetingsfunctie is ook hier van belang. Dit zijn eenvoudig ingerichte plekken, waardoor er minder investering nodig is dan op een buurtplek. Steunplekken zorgen vooral voor maatwerk op buurtniveau en dragen zo bij aan een gezonde variatie in de BOSS-voorzieningen.

Inrichting nevenstructuur (straatplek en speel- en beweegroutes)

De aanvullende nevenstructuur focust op een breder gebruik voor direct omwonenden, maar zonder speeltoestellen van de gemeente. De straatplekken en speelroutes lenen zich goed om gezamenlijk het informele buurtnetwerk te vormen. Geschikt voor een wandeling langs alle plekken. De ene plek is een leuke pluktuin en de andere een pleintje met lijnen voor tikspel of fietsparcours. Een gekleurde tegel in plaats van een grijze is al een signaal van ‘hier mag je spelen’ of ‘let op, spelende kinderen’. De stoep is dan ineens veel meer dan een functioneel pad. De mogelijkheden zijn legio! Ontmoetingsaanleidingen maken het compleet. De plek zal zich ook lenen om in de zomer de buurtbarbecue aan te steken of gezamenlijk een sport- of spelkist te beheren. Omwonenden zijn op deze plekken en routes dan ook nadrukkelijk aan zet.

SPORT EN ONTMOETEN

Stadsplek sport

Buurtplek sport

Steunplek sport

De speelruimte is er ook voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar. Zij hebben behoefte aan voldoende (eigen) beweeg- en ontmoetruimte.

Door ontmoetingsplekken multifunctioneel te maken zijn ze bruikbaar voor jongeren, maar ook voor senioren, mensen met een beperking en moeders met kinderen. Denk aan rustpunten op weg van en naar voorzieningen als wijkcentra, scholen en winkels.

Bij initiatieven van jongeren is er voor hen altijd de mogelijkheid om gebruik te maken van de kindergemeenteraad en jongerenwerkers. Zij helpen om wensen en ideeën vorm te geven.

Jongeren in de openbare ruimte

In de hoofdstructuur is er ook ruimte voor de jongeren. Deze doelgroep heeft evenveel recht op goede plekken voor BOSS. In dit stadium van hun leven hebben ze juist eigen plekken buitenshuis nodig; voor hun fysieke en sociale ontwikkeling is dit zeer belangrijk. Tolerantie voor hen is van cruciaal belang voor verbindingen tussen generaties en een tolerante samenleving. Dit is de groep die moet gaan zorgen voor de grijze golf van Nederland. Zo zal bijvoorbeeld in Kloosterveen en Marsdijk geaccepteerd moeten worden dat de daar opgroeiende jeugd er wil en mag voetballen. Deze groep hoort erbij. Enkele verwijsplekken iets verder van de woningen zijn belangrijk. Die helpen om overlast in de buurt te beperken, omdat jongeren naar deze plekken verwezen kunnen worden tijdens de late uurtjes of bij drukte. Zie ook de principes en ontwikkelingskaarten per wijk voor 12+.

Plekken voor ontmoeten en sporten

Jongeren zijn niet gebonden aan buurten maar komen overal. Ze vinden een veldje en ontmoetingsplek in eigen wijk of buurt fijn. Dit kan zijn op een buurtplek of steunplek, als er maar zitaanleidingen zijn of iets te doen is. Bankjes op routes naar winkelcentra aangelegd voor senioren of op recreatieroutes zijn voor hen ook prima kletsplekken in de vorm van straatplekken ontmoeting. Genoeg plekken betekent genoeg natuurlijke spreiding en keus voor de jongeren. Met voldoende kleinere en grotere sport- en ontmoetingsplekken kan de overlast mede worden beperkt. Door het voorzieningenniveau evenredig te spreiden over alle wijken en juist ook die wijken waar de jongeren wonen, worden buurwijken niet met eventuele problemen opgezadeld.

Door buurtplekken sport verschillend van uiterlijk te maken met een goede basisinrichting, hebben jongeren iets te kiezen afhankelijk van hun interesse en de groepssamenstelling: een trapveld, skate- of calisthenicsplek voor het sporten en een ontmoetingsplek voor het zoenen met hun vriend(in). Bovenop de basisinrichting kan naar wens van een groep jongeren die daar tijdelijk zit met kleinere elementen de plek nog iets meer eigen worden gemaakt. Denk aan een graffitiwall, gekke zitelementen of een zelfgemaakt kunstwerk.

De stadsplekken zijn voor iedereen. Zo zijn de stadsplekken sport naast jeugd en jongeren ook voor individuele sporters en verenigingen (bijv. bootcampclub). De stadsplekken krijgen een brede inrichting om deze combinatie mogelijk te maken. Diverse sporten zijn over deze plekken verdeeld, zodat alle sporten goed zijn gespreid over de stad en er goede plekken voor evenementen en toernooien zijn.

PROGRAMMA HOOFDSTRUCTUUR OP BUURTNIVEAU

In de praktijk blijkt dat er bij gebruikers een behoeftecyclus is van ongeveer 7 jaar. De kinderen zijn dan een doelgroep ouder en omwonenden vertrekken of komen ergens nieuw te wonen. Ook de voorzieningen kennen een zevenjaarsprincipe. Zo gaan natuurlijke materialen maximaal 7 jaar mee, toestellen met een kortere levensduur 14 jaar en de toestellen met een lange levensduur 21 tot 28 jaar. In het werken met een programmacyclus van 7 jaar is een flexibele schil op een speelplek te bouwen waarmee je kunt inspelen op trends en wensen.

Aanpak op buurtniveau

De werkelijke investeringen, zijn veelal gekoppeld aan de voorzieningen en hun levensduur. Hierdoor blijft het geld vaak op de plek ‘plakken’, ondanks dat de buurt verandert. Deels kan dit ook, maar regelmatig is meer flexibiliteit gewenst. We kiezen ervoor om speelplekken op buurtniveau in samenhang met elkaar te renoveren en gebruiken hiervoor een met bewoners opstelde kern- of buurtkaart als uitwerking van de ontwikkelkaarten uit deze visie. Voor het opgeteld beschikbaar budget voor deze buurt kan dan worden vervangen, opgeknapt, verplaatst of verwijderd. Daarbij is de wens om de gehele omgeving van de plek meteen mee te nemen, dus ook groen, afwatering, verhardingen, hekwerken en meubilair. Dit maakt dan ook schuiven met inventariswaarde en uitruilen van ‘grondstoffen’ tussen plekken binnen de buurt mogelijk. Ook kan er dan budget naar het ontwikkelen van speel- en beweegroutes buiten de speelplekken om.

Programma voor de hoofdstructuur

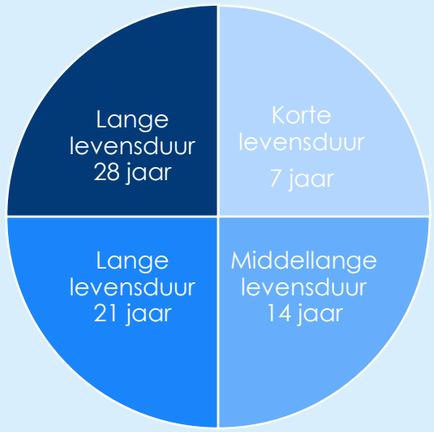
De vervangingsbehoefte voor spelen past prima in een zevenjaarscyclus. In jaar **1** wordt gewerkt aan budgetbepaling en -verdeling, opstellenprojectplan, planvorming (buurtkaart maken), ontwerp en participatie en eventuele subsidieaanvragen. In jaar **2** vindt dan de werkvoorbereiding en uitvoering plaats. In jaar **3, 4, 5, 6** en **7** is het niet anders dan nazorg, noodzakelijk onderhoud, een enkele noodzakelijke vervanging en initiatieven van bewoners.

Door in een buurtproject een buurtkaart te maken met bewoners en gebruikers en die iedere 7 jaar te actualiseren, blijven bewoners actief betrokken. Ook als de ‘projectkaravaan’ er even niet is. Per ronde wordt de eindbeeldschets geactualiseerd en wordt gekeken wat ervan gerealiseerd kan worden voor het beschikbare budget dat jaar. Op die manier wordt er in drie stappen (21 jaar) naar een ideaalsituatie toegewerkt. Door op de plekken niet alles vast te zetten voor 28 jaar maar ‘vrije’ ruimte te laten door ook voorzieningen voor 7 of 14 jaar te bieden (goedkoper), kan daarna weer opnieuw naar de behoefte worden gekeken. Zo blijft de combinatie die lang meegaat gewoon als basis staan en verandert de ruimte eromheen mee met de behoefte.

De uitvoering is gericht op het uitvoeren van de werkzaamheden om BOSS mogelijk te maken. De speelbegroting is de basis, maar er wordt altijd gekeken naar het meer integraal aanvliegen door budgetten van andere beheervelden zo mogelijk op datzelfde moment ook in te zetten. Nu worden deze kosten vaak gedragen uit het speelbudget, maar dit gaat ten koste van de speelwaarde en voorzieningen. Het hoort logisch te zijn dat een speel- en/of sportplek ook een prettige ontmoetingsplek is met groen en zitaanleidingen. In de praktijk is 50% van de projectsom voor speeltoestellen en ondergronden nodig en 50% voor landschappelijke inrichting. Borging hiervan in beheerplannen is naar de toekomst toe gewenst.

Het werken in een cyclus houdt wel in dat er tussentijds levensduurverlengend onderhoud gepleegd moet worden - wat nu ook al gebeurt en circulair zeer verantwoord is - en ook in dat sommige werkzaamheden iets naar voren gehaald moeten worden, natuurlijk zonder te veel kapitaalvernietiging. Onderhoud en inspectie kunnen hiermee in lijn worden uitgevoerd.

Door op één plek te werken met verschillende levensduren kan er flexibel met trends en wensen worden omgesprongen.

Ook kan 50% van de toestellen gerust voor een lange levensduur worden ingekocht.

Voorbeeld met bewoners gemaakte buurtkaart

Samen maken we Assen sterk

Assen kent een nauwe samenwerking met haar inwoners. In de visie Samen maken we Assen sterk is afgebakend hoe met inwonersparticipatie en bewonersinitiatieven om te gaan. In deze BOSS-visie wordt hierop aangesloten. Voor het programma hoofdstructuur geldt inwonersparticipatie en voor de nevenstructuur wordt toegewerkt naar bewonersinitiatief. De rol van kinderen is niet geborgd in de participatievisie. Zij krijgen als hoofdgebruikers een hogere participatietrede dan ouders en omwonenden als het gaat om inhoudelijke gebruiksfuncties.

Samen maken we de buurt

Bewoners krijgen ruimte om het netwerk van straatplekken en speelroutes in de nevenstructuur meer zelf in de hand te nemen als zij dat willen. Op deze manier kan een werkgroep in een buurt of kern zelf haar eigen aanpak definiëren in een vorm die bij haar past. Dit is een model dat nu nog niet zo bestaat en moet groeien. De gemeente helpt daarbij met kennis, onderhoud en een omvormingsbudget. Bewoners mogen zelf bepalen of ze hun eigen plannen maken of aanhaken op de ‘projectkaravaan’. Aanhaken levert hun organisatorisch en financieel voordeel op en soms een ‘overblijvertje’ of ‘opknapper’, maar vraagt vaak wat langer wachten. Tijd die overigens vaak nodig is voor het werven van eventuele extra fondsen.

Werkwijze

Met een omvormingsbudget in de hand kunnen bewoners zelf aan de slag. Het omvormingsbudget is een klein bedrag voor aanleidingen, groen en verhardingen en kan door bewoners eventueel zelf aangevuld worden met ‘wijkbudget’, fondsen of subsidies. De regels van de wijkkaarten blijven daarbij gelden of, als deze er is, een uitwerking ervan in een buurtactiekaart.

Indien een groep bewoners zelf voorzieningen in de nevenstructuur financiert, zal de gemeente deze wel onderhouden maar geen vervangingsreservering doen. Als het speeltoestellen zijn, moeten deze voorzieningen voldoen aan de veiligheidswetgeving zoals omschreven in het Attractiebesluit.

Op het moment dat een speeltoestel in de nevenstructuur komt te vervallen vanwege onveiligheid of hoge onderhoudskosten kunnen bewoners de omvorming ofwel zelf oppakken, ofwel met de gemeente samen nadenken over de functie van deze plek in relatie tot andere BOSS-plekken in de buurt. Hiervoor worden samenwerkafspraken gemaakt. De omvorming volledig aan de gemeente overlaten kan ook. Onveilige toestellen in de nevenstructuur worden, bij keuze van later aanhaken bij het programma hoofdstructuur, vooralsnog verwijderd door de gemeente. Indien inwoners zelf financiën regelen waardoor een toestel behouden kan blijven pakt de gemeente onderhoud op, maar reserveert geen vervangingsbudget.

Realisatie BOSS-ruimte in andere projecten

De gebruikslaag BOSS is een verantwoordelijkheid binnen alle projecten in de openbare ruimte en draagt bij aan positieve gezondheid. Samen bereik je meer! Door de toplaag in een project net iets anders vorm te geven kan de gebruiksvriendelijkheid een grote impuls krijgen met elementen die bewegen en ontmoeten stimuleren.

Door slechts 0,5-1% van projectbudgetten hiervoor in te zetten kan er al veel veranderen. In plaats van een standaard grijze tegelstoep komt er af en toe een gekleurde (cijfer)tegel, komen er tegels met beweegopdrachten, belijning en beweegaanleidingen zoals een poef of paal terug. Bij rioolrenovaties kan die ene oversteekplek die een buurtplek veilig bereikbaar maakt, worden gerealiseerd. Bij groenrenovaties kunnen boomstammen als speelaanleiding achterblijven en heuveltjes en dalen worden gemaakt voor een zelfbouwzeephelling.

Het maakt op pad gaan gemakkelijk en leuk voor jong en oud, zeker als dit afgewisseld wordt met straatplekken ontmoeting.

Voorbeeld inwonersparticpatie

Voorbeeld toplaag die beweging stimuleert

Voorbeeld hoogteverschil in groen; zeephelling

HERVERDELING BUDGETTEN

type plekken		aantal	huidige waarde	waardeontwikkeling (herverdeling)			
hoofdstructuur				spelen 0-12	+ sport/ontmoeten	+stadsplekken	totaal
stadsplek spelen		3	€ 49.661	€ 75.000	€ 0	€ 225.000	€ 300.000
stadsplek sport		4	€ 463.109	€ 80.000	€ 0	5. € 600.000	€ 680.000
stadsplek spelen/sport		6	€ 252.756	€ 210.000	4. € 0	€ 900.000	€ 1.110.000
buurtplek spelen		17	€ 566.194	€ 425.000	€ 0	€ 0	€ 425.000
buurtplek sport		19	€ 557.525	€ 380.000	€ 370.000	€ 0	€ 750.000
buurtplek spelen/sport		33	€ 1.891.915	€ 1.155.000	€ 380.000	€ 0	€ 1.535.000
steunplek spelen		51	€ 812.297	€ 765.000	€ 0	€ 0	€ 765.000
steunplek sport	1.	8	€ 81.766	€ 120.000	€ 50.000	€ 0	€ 170.000
steunplek spelen/sport		15	€ 533.282	€ 300.000	€ 15.000	€ 0	€ 315.000
beweegroute		*12*	€ 0	€ 0	€ 120.000	€ 0	€ 120.000
verwijs- en ontmoetplek		*0*	€ 0	€ 0	€ 355.000	€ 0	€ 355.000
subtotaal hoofdstructuur		*155*	*€ 5.208.504*	*€ 3.510.000*	*€ 1.290.000*	*€ 1.725.000*	**€ 6.525.000**
nevenstructuur							
straatplek	2.	157	€ 2.272.922	3. € 350.000	€ 10.000	€ 0	€ 360.000
totaal structuur		**312**	**€ 7.481.426**	**€ 3.860.000**	**€ 1.300.000**	**€ 1.725.000**	*€ 6.885.000*

Tabel: raming omvorming en herverdeling

Omvorming en herverdelen budgetten over plekken

Herverdeling vindt plaats door ervoor te kiezen de hoofdstructuur, die voornamelijk rust op de stads- en buurtplekken, duurzaam in stand te houden en deze plekken zelfs iets op te waarderen ten koste van straat- en steunplekken (zie **1.** en **2.** in tabel hierboven). Op deze manier blijven de middelen goed gespreid over de kinderen en kernen en heeft iedereen op bereikbare afstand een echt goede en inclusieve plek. Dit houdt in dat de inventariswaarde gaat schuiven de komende beleidsperiode.

Om dit te borgen zal een omvorming moeten plaatsvinden van speelplekken met speeltoestellen naar straatplekken (zie **2.** in tabel hierboven). Insteek is om hier met speelaanleidingen, groen en meubilair in te richten en geen speeltoestellen conform het Attractiebesluit meer te plaatsen. Dan hebben ze geen inventariswaarde meer in de speelbegroting.

De omvorming naar straatplekken wordt in 7 jaar uitgevoerd, zodat hier zo min mogelijk kapitaalvernietiging optreedt. De bewoners kunnen het omvormingsbudget van € 2.500,- per plek (zie **3.** in de tabel hierboven) zelf aanvullen met middelen uit Mijn Buurt Assen of subsidie. Bij eigen initiatief van bewoners zal de gemeente de veiligheidsinspecties altijd voor haar rekening nemen.

Ontmoeting en sport verbeteren

Komende 21 jaar zal, zoveel mogelijk via vervangingsplanningen en integrale projecten, handen en voeten gegeven worden aan de totale herverdeling en omvorming. Iedere 7 jaar zal een deel van de opgave (af- of toenemen in inventariswaarde) worden opgepakt en krijgt de basisstructuur van duurzame BOSS-plekken steeds meer vorm en kan ook ingesprongen worden op wensen. Een beheer- en uitvoeringsplan kan daaraan handen en voeten geven.

In deze visie wordt geadviseerd om naast de omvorming ook een extra impuls te geven aan sport en ontmoeting voor jong en oud van 3 miljoen euro over een periode van 21 jaar. Hiermee kunnen de buurtplekken en stadsplekken worden opgewaardeerd tot BOSS-plekken voor alle leeftijden (zie **4.** en **5.** in tabel hierboven) en een deel van de beweegroutes worden vormgegeven. Dit kan deels gefinancierd worden uit Mijn Buurt Assen, projectgelden, wijkvernieuwing, crowdfunding en subsidies.

Voor instandhouding van het omgevormde voorzieningenniveau is een structurele dekking van middelen gewenst. Inzet van dit budget is voor het structureel oppakken van de omvorming per buurt en noodvervanging in de hoofdstructuur op plekken in buurten die niet aan de beurt zijn.

Huidige situatie

De huidige inventariswaarde is circa 7,5 miljoen euro. Dat is omgerekend naar een bedrag per kind circa € 519,-. Dit is ruim boven het landelijk gemiddelde van circa € 330,-.

Kritische noot hierbij is dat door de jaren heen het benodigd vervangingsbudget niet meegegroeid is met deze situatie. Hierdoor ontstaat er steeds meer scheefgroei tussen waarde buiten en middelen voor vervanging ervan. Op dit moment kan naar de toekomst toe nog slechts 40% van de speeltoestellen vervangen worden en zou de inventariswaarde moeten zakken van circa 7,5 miljoen naar circa 3,5 miljoen.

Het huidige onderhoudsbudget is voldoende voor het veilig in stand houden, maar geeft geen ruimte voor extra's of bijzonderheden. Het budget is de laatste jaren steeds meer ingezet op duurder, levensduurverlengend onderhoud. Bij onveiligheid en dure reparaties zullen toestellen komen te vervallen komende jaren, waarmee plekken leeg kunnen lopen.

Daarbij komt dat er sprake is van een zeer grote achterstand in vervanging door het ontbreken van structurele budgetten de afgelopen jaren. Ruim 70% van de voorzieningen had al vervangen moeten zijn.

Dit is een goed moment voor heldere keuzes en het volgen van de BOSS-omvorming.

Voorbeeld van meer inrichtingskwaliteit